

Dobrodošli u drugo izdanje „**Ka zajednicama koje recikliraju**“ vesti. Ovaj bilten će vas ukratko informirati o dosadašnjim aktivnostima nevladinih organizacija u oblasti upravljanja otpadom i reciklaže u Severno bačkom okrugu i Osiječko Baranjskoj Županiji.

Ovo je bilten projekta „**Ka zajednicama koje recikliraju** u Osiječko baranjskoj županiji i Severno bačkom okrugu“, koji je započeo u januaru 2011. godine i traje do januara 2013. godine, i koji se finansira iz 2007& 2008 IPA programa prekogranične saradnje Hrvatska - Srbija. Projekat sprovode **Zelena akcija** iz Zagreba, **Zeleni Osijek** iz Osijeka i **CEKOR** iz Subotice.

U ovom drugom dvobroju, upoznaćemo vas sa projektnim aktivnostima, te vam dati mnoštvo korisnih primera ponovne upotrebe otpada. Nadamo se da će

vam informacije biti od koristi, te da ćete po završenom čitanju, ovaj Bilten sačuvati ili ako vam više ne treba odneti na reciklažu.

U slučaju da vam u bilo kom momentu zatrebaju dodatne informacije ili podrška, slobodno dođite do kancelarije CEKOR-a u zgradi Korzo 15/13, u Subotici.

Svi naši izveštaji sa obavljenih aktivnosti su takođe dostupni na internet stranici projekta www.otpad.eu i stranicama CEKOR-a www.cekor.org i Zelene akcije <http://zelena-akcija.hr/>.

Nataša Đereg
koordinator projekta u Srbiji
CEKOR- Centar za ekologiju i održivi razvoj
TEL:+381 24 523 191

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

JAVNA RASPRAVA O IZGRADNJI REGIONALNE DEPONIJE U SUBOTICI

> 27. juna 2012 je u Novom Sadu, održana javna rasprava povodom Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje Regionalne deponije u Subotici. Na javnoj raspravi, direktor udruženja CEKOR- Centar za ekologiju i održivi razvoj Nataša Đereg, je iznela sledeće komentare sačinjene u okviru konzorcijuma projekta „Ka Zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i Severno bačkom okrugu“:

Prečišćavanje procednih voda- Iz Studije nije dovoljno jasno naznačeno koja je izabrana opcija za prečišćavanje procednih voda, te je čitalac u zabuni. Stoga, CEKOR predlaže da se u svim delovima teksta gde se navodi prečišćavanje procednih voda, napiše i istakne šta je odabrana opcija i zašto. CEKOR je takođe istakao da nije jasan odabir kriterijuma za odabir najbolje opcije i sistem bodovanja predloženih opcija, jer je na primer Opcija a. Kompletno postrojenje za prečišćavanje procednih voda na lokaciji deponije postupkom reversne osmoze daleko ekološki najprihvatljivija a dobila je male ocene baš po ekološkim kriterijumima. Dobijen je odgovor da je upravo reversna osmoza izabrana opcija, te da se komentar prihvata i da će se to i naglasiti u Studiji. Dalje, u pogledu biološkog tretmana otpada, gde je izabrana opcija kompostiranje, CEKOR takođe smatra da je odabir tehnologije vođen isključivo eko-

nomskim razmišljanjem, bez šire perspektive zaštite životne sredine kako zahteva EU Okvirna Direktiva o otpadu. Ovde je dat predlog da se ukoliko je moguće, ostavi prostor za nadogradnju u budućnosti prema anaerobnom tretiranju otpada koje ima apsolutno pozitivan uticaj po životnu sredinu u pogledu emisija gasova sa efektom staklene bašte u odnosu na kompostiranje. Kao poslednji predlog, navedeno je da će Srbija na svom putu ka EU, morati dostići određene obavezne stope reciklaže, te da je nužno da autori Studije i to uzmu u obzir jer će ova obaveza stajati iako će verovatno doći do manjih pomeranja rokova za Srbiju. Predstavnik CEKOR-a je takođe nakon svih izlaganja upitala kako i na koji način će zainteresovana javnost moći videti izmenjenu i dopunjenu Studiju shodno primedbama sa javne rasprave i od strane Tehničke komisije, jer po Zakonu o proceni uticaja na životnu sredinu to nije obaveza. Na ovo je reagovala Andrea Kikić, direktor Regionalne deponije, te odgovorila kako je u planu javno predstavljanje konačnog izgleda ove Studije i samog projekta u dogovoru sa Regionalnim Arhus centrom u Subotici.

Izvor: http://www.cekor.org/index.php?option=com_content&view=article&id=128:javna-rasprava-oko-izgradnje-regionalne-deponije-u-subotici&catid=1:latest-news&Itemid=69

MEĐUNARODNI SEMINAR: “CELOVITI SISTEMI UPRAVLJANJA OTPADOM”

> Zelena akcija, CEKOR i Zeleni Osijek su održali međunarodni seminar o upravljanju otpadom i okrugli sto koji se održao 21.09.2012. u Valpovu, Hrvatska pod nazivom Međunarodni Seminar: “Celoviti sistemi upravljanja otpadom”

Seminar se održao u Hotelu Vila Valpovo (<http://www.villa-valpovo.hr/>), i imao je za cilj predstaviti celovite sisteme upravljanja otpadom, čiji se primeri nalaze u zemljama Evropske Unije. Za razliku od klasičnih sistema upravljanja pri čemu se uobičajeno misli na metode upravljanja otpadom, celoviti sistemi se brinu o raznim drugim činiocima kao što su:

- rešavanje ostalih frakcija koje mogu i ne moraju spadati u klasičan
- oblik komunalnog otpada: nameštaj, knjige, odeća itd,
- uvođenje raznih naknada,
- otvaranje trgovina i prodavnica s upotrebljivim predmetima i sl.

Celoviti sistem potreban je da bi se dobila potpuna informacija o navikama građana, počevši od socijalne podloge poput kupovine i potrošnje, ekološke svesti, promenama u ponašanju pa sve do ekonomskih i ekoloških aspekata koji se često prepliću u rešavanju problematike otpada.

Tako je svrha ovog seminara bila pokazati kako najnoviji trendovi u zemljama Evropske unije teže prema stvaranju novih rešenja kroz alterantivne sisteme upravljanja otpadom, otvaranju novih radnih mesta i razvoju socijalnog poduzetništva, u skladu na EUROPE2020 strategijom.

Na seminaru su govorili:

- **Dr. Enzo Favoino** – predsednik radne grupe za obradu biološkog otpada u ISWA – International solid waste association i poslenik poljoprivrednog fakulteta u Monzi (Italija). Autor je više desetaka knjiga i naučnih radova sa područja odvojenog prikupljanja otpada i obrade organskog otpada.
- **Ezio Orzes** – savetnik za ekologiju, poljoprivredu, energetiku i mobilnost u opštini Ponte nelle Alpi u Italiji. Nakon godina aktivističkog

angažmana sa područja zaštite životne sredine, gospodin Orzes je dobio priliku da lično dizajnira modele održivog razvoja u svojoj zajednici. Najvažniji uspeh ovog stručnjaka je taj da danas opština Ponte nelle alpi (8500 stanovnika) odvojeno prikuplja više od 85% svog otpada, te na taj način definitivno predstavlja najbolju dostupnu praksu u EU.

- **Jim McLaughlin** – član upravnog odbora Community Recycling Network koja okuplja 700 privatnih i nevladinih organizacija koje se bave upravljanjem otpada. CRN zapošljava 4.600 ljudi u sektoru, a godišnje odvojeno prikuplja 250.000 tona otpada.
- **Andrew Simpson** – Voditelj centra za ponovnu upotrebu “Doncaster Refurbish”. Centar u Doncasteru prikuplja otpadni nameštaj i električnu opremu, zatim popravlja, redizajnira ili proizvodi novi proizvod koji lokalnom tržištu predstavlja jeftin, kvalitetan i ekološki prihvatljiv izbor za opremanje domaćinstava. Centar je dobio mnoga priznanja, a zasigurno je najvažnije ono za poslodavca godine.
- **Bojan Ribić, dipl.ing.** – voditelj odeljenja za obnovlje izvore energije i energetsku efikasnost u Čistoći – Zagrebački Holding. Stručno područje delovanja su mu organski otpad i projekti obnovljivih izvora energije u Hrvatskoj i EU. U Čistoći, zadužen je za odvojeno prikupljanje organskog otpada i planiranje postrojenja za proizvodnju biogasa u Gradu Zagrebu. U kontekstu našeg seminara, važan je njegov doprinos u pilot projektu “mamutica” koji važi za jedan od prvih pokušaja organizacije odvojenog prikupljanja otpada u velikim stambenim zgradama.

Subotica – izazovi za recikliranje

5 Septembar 2012.

> CEKOR je održao konferenciju za novinare ispred vrtića “Mandarina” -na jednoj od lokacija pilot projekta “reciklažnih boxeva” – zelenih ostrva za selektivno razdvajanje otpada, a povodom ponovnog vraćanja u funkciju i prvobitan izgled nakon izvesnog zastoja koji se desio na ovoj lokaciji zbog odnetih vrata nadstrešnica. Stanari iz zgrada Arsenija Čarnojevića br. 39 i 43, sada mogu da odahnu, jer su reciklažni boxevi potpuno vraćeni u funkciju i svoj originalni izgled- postavljena su nova vrata, i dodata ojačanja, skinuti grafiti, i iznova prefarbane spoljne strane.

Pozivamo građane ciljanih zgrada da se aktivnije uključe u nadzor i samo-organizuju u održavanju lepog i urednog izgleda ovih nadstrešnica jer je to u svakom slučaju njihovo i za njih.

Anketa o otpadu

Udruženje Centar za ekologiju i održivi razvoj CEKOR kroz projekat EU prekogranične saradnje Hrvatska- Srbija, je u periodu od 5. do 14. oktobra 2012 sproveo anonimno anketno istraživanje među građanima Subotice a sa temom odvojenog sakupljanja otpada u gradu.

Obučeni anketari su u navedenom periodu u poslepodnevnim časovima posetili domaćinstva kojima su podeljeni ključevi i koja su obuhvaćena pilot projektom reciklažnih zelenih ostrva na dve lokacije: iz zgrada u Jo Lajoša br. 59, 61 i 63 i zgrada u Arsenija Čarnojevića br. 39 i 43.

Takođe, anketari su obišli i stanare iz zgrada u naselju Tokio, iz Šenoine 5 i Šenoine 7, koji su odabrani za kontrolnu anketnu grupu. CEKOR je do petka 5. oktobra podelio flajere i zalepio obaveštenja na ciljnim zgradama. Anketno istraživanje se sprovodi u okviru projekta “Ka zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i Severno-bačkom okrugu” koji je finansiran od strane Evropske unije.

Podela kompostera i Radionica o kompostiranju – edukativno predavanje

Subotica, Otvoreni Univerzitet, sala 213, 22. decembar 2012

> U sklopu projekta „Ka zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i Severno bačkom okrugu“ financiranom od strane IPA prekograničnog programa Hrvatska-Srbija, građanima Subotice su tokom decembra 2012 i januara 2013. podjeljeni baštenski komposter i za kućno kompostiranje kuhinjskog i baštenskog otpada. Kroz projekat je obezbeđeno ukupno 35 plastičnih kompostera od 350 litara.

Edukativna radionica o kompostiranju obezbeđena je za sve zainteresovane građane koji žele kompostirati 22. decembra 2012 na Otvorenom univerzitetu u Subotici. Radionicu su održali članovi Kompost tima iz Subotice u saradnji sa CEKOR-om, a ukupno 35 građana/građanki je prisustvovalo ovoj praktičnoj obuci. Kako je tek nedavno realokacijama odobrena ova dodatna aktivnost podele kompostera građanima, podela kompostera je obavljena pri kraju projekta.

Udeo biorazgradivog otpada u domaćinstvima u Subotici iznosi i do 50% pa se prema tome mora raditi na uspostavljanju sistema odvojenog prikupljanja bio otpada u domaćinstvima.

Pravilnim tretiranjem kućnog biorazgradivog otpada može se dobiti kompost koji kasnije služi kao hranljivo đubrivo. Problem sa kompostiranjem u velikim

Photo: RTV YUECO

gradovima jeste da većina gradova ne poseduje potrebnu infrastrukturu s pomoću koje se taj otpad odvojeno sakuplja i svrstava sve dok se na kraju ne pretvori u kompost. Ta infrastruktura uključuje kante za odvojeno sakupljanje bio otpada za građane, kamione i kompostanu.

Kod tzv. decentralizovanog kompostiranja, tj. kompostiranja u vlastitom dvorištu ili vrtu, ne postoji potreba komunalnog prikupljanja, odvoženja i odlaganja bio otpada.

Kako grad Subotica još uvek nema svoju kompostanu, ove su aktivnosti itekako dobrodošle.

Podaci o otpadu za Srbiju

> Ukupna količina otpada koji se generiše u Republici Srbiji, prema godišnjim zvaničnim podacima Agencije za zaštitu životne sredine Srbije je za 2010. godinu bila 2.65 miliona tona, a količina sakupljenog i odloženog otpada oko 1.59 miliona tona. Oko 0.98 kg otpada (smeća) po stanovniku se generiše svakog dana, što je 360 kg godišnje. Stepenn prikupljanja otpada u 2010. godini je porastao sa 60% na 72% uglavnom u urbanim područjima, a isti otpad je odložen na 164 zvanično registrovanih deponija. Oko 28 % komunalnog otpada se odloži na neregistrovana smetlišta- ilegalne deponije, što naravno predstavlja veliku opasnost i rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Većina deponija posluje bez ikakve validne dozvole, dok lokacije nisu opremljene sa sistemom za prikupljanje ocednih voda sa tela deponija, niti sa opremom za prikupljanje deponijskog gasa, što prouzrokuje nekontrolisano zapalijavanje na tim deponijama.

Još uvek je glavni izazov povećati stepenn prikupljanja otpada u ruralnim područjima. Količine opasnog otpada koji se proizvede u Srbiji, sa svih postojećih postrojenja, uključujući i ona koja podležu dobijanju integrisane dozvole (IPPC) je oko 100,000 t / godišnje.

SOCIJALNA ZADRUGA HUMANA NOVA (ČAKOVEC - HRVATSKA)

> Socijalna zadruga Humana Nova je preduzeće koje podstiče zapošljavanje osoba sa invaliditetom i drugih društveno isključenih osoba kroz proizvodnju i prodaju kvalitetnih i inovativnih tekstilnih proizvoda od ekoloških i recikliranih materijala za hrvatsko i inostrano tržište. Svojim radom aktivno i direktno doprinosi izgradnji društva veće tolerancije i saradnje te pomaže socijalno isključenim osobama i njihovim porodicama povećati njihovo samopouzdanje i kvalitet života. Takođe aktivno doprinosi održivom razvoju lokalne zajednice, smanjenju siromaštva i očuvanju prirode, kao i jačanju ljudskih vrednosti u društvu.

Socijalna zadruga Humana Nova jedno je u nizu društvenih preduzeća koja se razvijaju na području Međumurske županije od strane Autonomnog centra – ACT. Zadruga trenutno zapošljava 10 osoba, od toga 3 osobe sa invaliditetom, 2 pripadnice nacionalne manjine, 2 dugotrajno nezaposlene starije osobe.

Vizija

Socijalna zadruga Humana Nova lider je društvenog preduzetništva, prepoznat u širem regionu.

Photo: Humana Nova

Photo: Humana Nova

Zadruga je svojim delovanjem doprinela promovisanju stvarnih ljudskih vrednosti u društvu, sa time izgradnji društva veće tolerancije i saradnje direktno pomažući socijalno isključenim osobama da žive na dostojanstven način. Zadruga namerala da proširi svoju aktivnost i broj zaposlenih sa ciljem jačanja i očuvanja ljudskih vrednosti društva kao celine.

Vrednosti

Zajedništvo, saradnja i uzajamnost, kvalitet i profesionalnost, liderstvo, hrabrost, održivost (ekonomska, društvena i ekološka), sticanje novih veština, prijatno i motivišuće radno okruženje.

Zašto socijalna zadruga

U skladu sa Zakonom u zadrugama, zadruga je upravljački subjekat u kojem se radi vlastitog razvoja preduzetnik pojedinac udružuje sa drugim fizičkim ili pravnim osobama te tako udruženi doprinose vlastitom i zajedničkom razvoju. Udruživanje osoba sa istim ili sličnim vizijama radi zajednički promišljenog nastupa i plasmana proizvoda na sve zahtevnijem tržištu jedna je od osnovnih ideja vodiča u zadrugi. Specifičnost zadruge Humana Nova ogleda se u tome što se u njoj, kao članovi zadruge, pojavljuju zadruge i fizička lica koja su pre-

SOCIJALNA ZADRUGA
HumanaNova HR | EN

NASLOVNA O NAMA PROBLEM NAŠE RJEŠENJE SVRHA KOLUMNJE KONTAKT

VIJESTI

Obilježavanje Dana planeta Zemlja
Socijalna zadruga Humana Nova, medimurske općine i osnovne škole u suradnji s komunalnim poduzećima Čakom, Murs Ekom i

Torbe Humane Nove s Francekom, Milivojem i ostalim društvom
Humana Nova počela je surađivati s varaždinskom umjetnicom Suzanom Bernat (<http://www.facebook.com/su>)

Humana Nova je finalist natječaja za najbolji socijalno-poduzetnički pothvat 2012. godine!
Forum socijalnih poduzetnika, Udruga SLAP i Ministarstv rada i

NEWSLETTER
Upišite email

DONIRAJ ODJEĆU
Želiš se riješiti stare odjeće i učiniti dobro? Tekstil nije otpad - recikliraj! Ne dozvoli...

KUPI ODJEĆU

poznala vrednost inicijative i potencijala uključivanja osoba sa invaliditetom i drugih društveno isključenih grupa ljudi u proizvodnju kvalitetnih i traženih proizvoda. Članovi su spremni svojim angažmanom, radom i finansijskim ulozima pomoći pokretanje, rad, i razvoj zadruge, kao i lokalne zajednice.

Zašto društveno preduzeće?

Društvenim preduzećem možemo nazvati ono preduzeće koje je u vlasništvu svojih zaposlenih i/ili članova lokalne zajednice, vođeno podjednako društvenim kao i komercijalnim ciljevima, a upravljano zajednički na demokratskim osnovama. (Freer Spreckley, 1981.)

Direktan uticaj rada društvenih preduzeća prepoznat je u ekonomskom razvoju neke lokalne zajednice ili regije:

- svojim delovanjem nadopunjuju usluge od javnog interesa (npr. socijalne usluge) koje javne institucije ili privatna profitna preduzeća nisu u mogućnosti dovoljno kvalitetno obavljati;
- doprinose uravnoteženom korišćenju i raspodeli raspoloživih resursa u korist lokalne zajednice;
- generišu nova radna mesta u svojim područjima delovanja, a neka društvena preduzeća posebno su usmerena integraciji dugotrajno nezaposlenih lica na tržište rada;
- podstiču društvenu koheziju i doprinose rastu i razvoju društvenog kapitala;
- pružaju podršku institucionalizaciji neformalnih preduzi-mačkih aktivnosti privatnog profitnog sektora, itd.

PONOVNA UPOTREBA KNJIGA U SKLOPU ORGANIZACIJE RE – READ (Doncaster, V.Britanija)

U većini zemalja regiona postoji već određena kultura ponovne upotrebe knjiga i to prvenstveno kroz prodaju knjiga putem antikvarnih prodavnica.

Organizacija RE – READ iz Velike Britanije radi na nešto drugačiji način ali radi sličan posao, spašavajući stare knjige da ne završe na deponiji ili reciklaži pronalazeći im nove vlasnike po pristupačnoj ceni. Re – Read je firma socijalnog karaktera koja se bavi trgovinom knjigama sa ciljem prevencije nastanka otpada i promocije opismenjavanja, edukacije i kvaliteta života. Knjige kojima Re – read raspolaže prodaju se putem Amazon platforme i raznih oblika buvljaka.

Kada knjige dođu u skladište, sortiraju se i rangiraju sa ciljem određivanja njihove „budućnosti“ (odvajaju seknjige za prodaju od onih koje idu u slobodnu distribuciju), a sve se to radi sa partnerskim organizacijama poput raznih volonterskih i civilnih grupa, verskim zajednicama, školama, bolnicama i sl. kojima se često doniraju besplatne knjige. Naravno, deo prikupljenih knjiga mora biti recikliran zbog prevelikog oštećenja.

Zašto je Re –read drugačiji?

Istraživanja pokazuju da su loše čitanje i pisanje direktno povezani sa finansijskom situacijom roditelja (iako to nije jedini uzrok), a Re read zna da je siromaštvo glavni faktor kod pismenosti dece. Organizacija veruje da u poslovanju sa ovakvom misijom postoji veliki potencijal jer je došlo vreme kada građanska svest o omogućavanju besplatnih knjiga za porodice sa malim primanjima, starijim i nemoćnima te nezaposlenima može dovesti do određenih pozitivnih promena u društvu.

- Knjige koje distribuira Re – read su dobrog kvaliteta i time svaka distribuisana i ponovno korišćena knjiga ima pozitivan uticaj na okolinu
- Većina knjiga je besplatna
- Knjige se distribuišu grupama svih životnih doba (ne samo deci i omladini) (BOX)

ŽENSKI CENTAR UŽICE – SRBIJA

> Ženski centar užice je udruženje građana osnovano 1998. godine s ciljem da se u lokalnoj sredini podigne svest o položaju žena i da se one same aktiviraju u ostvarivanju sopstvenih prava i u ekonomskom osnaživanju. Ciljeve ostvaruje kroz tri programa: zdravstveni program, ekonomski program i obrazovni program.

Photo: Ženski centar Užice

U okviru ekonomskog programa, Ženski centar Užice želi da pokrene preduzeće koje će se baviti reciklažom tekstila. Trenutno postoji reciklažni centar u kom je organizovano prikupljanje polovne odeće. Najveći deo ove odeće daje se ugroženim građanima.

Centar planira da pokrenemo nov, veći reciklažni centar za tekstil, gde će se prikupljati fabrički tekstilni otpad i pretvarati u novu sirovinu. Ovako obrađen će se zatim prodavati fabrikama koje koriste reciklirani tekstil.

Ženski centar Užice želi da pokrene proizvodnju nekoliko linija različitih proizvoda od recikliranog tekstila.

Socijalno preduzeće će angažovati žene, pripadnice određenih ugroženih grupa, na proizvodnji novih proizvoda od dobijenog materijala. Planira se proizvodnja torbi, papuča, nesesera, ukrasnih kutija za nakit, ukrasnih cvetova i jastučića. Predmeti će biti izrađivani ručno i biće unikatni.

Misija Ženskog centra Užice je unapređivanje položaja i kvaliteta života svih žena, posebno žena iz ugroženih grupa, kroz – podizanje svesti žena o njihovim pravima, potencijalu i položaju; pružanje podrške ženama u ostvarivanju svojih prava i poboljšanju svog položaja; povezivanje sa drugim nevladinim organizacijama i uključivanje u žensku mrežu.

EKO BAG – BEOGRAD

Eko bag je udruženje građana osnovano u Beogradu 2010. godine. Osnovni cilj preduzeća je zapošljavanje dugoročno nezaposlenih žena kroz organizovanje proizvodnje torbi od reciklažnih materijala.

U radionici udruženja, šiju se predmeti od reciklirane PVC folije iz reklamnih kampanja. Glavni proizvod su Eko torbe – napravljene od folije s bilborda koje udruženju ustupaju ekološki svesne i društveno odgovorne kompanije. Eko torbe su originalan i atraktivan proizvod čijom se kupovinom promovira zaštita životne sredine kroz reciklažu, i istovremeno pomažu žene koje ih prave.

Dosadašnji partneri su: Grad Beograd, Poslovni prostor Opštine Vračar, B92, Mercedes, Erste banka, Exit Festival, Grad Novi Sad.

Profit koji se ostvaruje koristi se za isplatu zarada i razvoj preduzeća kroz nabavku novih mašina i materijala.

Osnivači udruženja su nezaposlene žene starije od 50 godina. Sva imovina preduzeća pripada njima, i sve odluke se donose po principu jedna osoba – jedan glas.

ŽIVIMO ZAJEDNO

Photo: Živeti zajedno

> Udruženje „živimo zajedno” je osnovano 1997. godine u Beogradu. Osnivači organizacije su privatna lica, roditelji osoba sa smetnjama u razvoju, stručnjaci i zainteresovani građani. Misija udruženja je da osobe sa smetnjama u razvoju učini vidljivim, prisutnim i aktivnim u svim segmentima društvenog života, da podstakne afirmaciju njihovih sposobnosti i individualnosti, promoviše njihova prava i pomogne im u stvaranju uslova za dostojanstven i ispunjen život.

Delatnost Udruženja obuhvata dnevni boravak za osobe sa smetnjama u razvoju, edukativni, radni i info centar, brojne radionice, sekcije i uslužni servis. Udruženje sprovodi usluge treninga za samostalno stanovanje, pruža podršku korisnicima prilikom zapošljavanja i samozastupanja, daje savetodavnu i pravnu pomoć porodicama, organizuje posete institucijama za trajni smeštaj osoba sa smetnjama u razvoju.

Osobe sa smetnjama u razvoju su u okviru dnevnog centra obučene za različite vrste poslova koje ih pripremaju za buduće zaposlenje i za što samostalniji život.

Socijalno preduzeće za sada ima četiri oblasti delovanja:

- Knjigovezačke usluge (savijanje fascikli koje se kasnije prodaju u knjižarama);
- Reciklaža (prikupljanje, sortiranje i prodaja sekundarnih sirovina);
- Izrada ukrasnih i upotrebnih predmeta (torbice, ukrasi, magneti);
- Direktna prodaja časopisa “Lice Ulice” u saradnji sa organizacijom SMart Kolektiv.
- Deo ostvarenog prihoda se koristi za isplatu nadoknada korisnicima srazmerno ostvarenom radu, dok se deo koristi za nabavku materijala za nastavak aktivnosti.

Inicijativa za pokretanje Udruženja “Živimo zajedno” došla je od roditelja dece sa smetnjama u razvoju koja nisu bila obuhvaćena drugim oblicima društvene brige, edukacije ili rehabilitacije. Najveće ostvarenje udruženja je 80 korisnika koji su samostalni u obavljanju ovih delatnosti i koji mesečno dobijaju nadoknadu za sopstveni rad.

Korisnici treba da osećaju zadovoljstvo i zbog svog rada i zbog rezultata svog rada, to je najbolja motivacija.

BIOIDEA SAPUNI

> Bioidea je zanatska radionica osnovana 2011. godine. Realizuje radioničarske obuke za proizvodnju ručno rađenih sapuna. Radionica je mesto za slobodno i besplatno prenošenje znanja i veština ljudima koji usled godina starosti, pola ili nedostatka radnog iskustva pripadaju marginalizovanim grupama.

Ova radionica je prva koja je tradiciju starog sapundžijskog zanata spojila sa modernim dizajnom i savremenim saznanjima. BIOIDEA sapuni su ekološki proizvodi i potpuno prirodno sredstvo za pranje, zaštitu i negu kože.

Lekoviti sapuni – sa kozjim mlekom i sa lekovitim biljem, namenjeni su pre svega osobama sa osetljivom kožom. Ovi sapuni su pH neutralni. Dovode kožu u stanje ravnoteže i zdravlja i omogućavaju joj da se sama zaleči.

Proizvode se i toaletni sapuni – sapuni sa Shea butterom, izuzetno hidratantni, sa dodacima čokolade, kakaa i eteričnih ulja.

Turistička organizacija Beograda je uvrstila ove proizvode među suvenire glavnog grada, tako da ih turisti mogu kupiti na svim mestima gde se prodaju beogradski suveniri – što uključuje i malo prodajno mesto u Skadarliji.

BIOIDEA pruža besplatno znanje i obuku, omogućava ugroženim kategorijama da ostvaruju prihod sami za sebe, da sami budu vlasnici svog rada – i da udruženo nastupaju na tržištu.

Cilj obuka Udruženja je stvaranje mreže malih radionica za izradu bio-sapuna, sa ujednačenim tehnološkim procesima koji daju visoko kvalitetan proizvod. Udruživanje se zasniva na zadružnom odnosu ili na principima besplatne franšize. Profit se deli jednako među radionicama – svaka radionica je vlasnik svog profita.

DONCASTER – REFURNISH (prerada)

U Engleskoj svake godine velike količine još funkcionalnog nameštaja bivaju odbačene na deponije otpada, a misija tvrtke Refurnish je prevencija nastanka otpada i pretvaranje tih materijala u nove vrednosti. Tvrtka Refurnish je osnovana 2003. godine sa ciljem sprečavanja bacanja funkcionalnog i upotrebljivog nameštaja na deponije. Refurnish promoviše navike recikliranja i odgovornog ponašanja prema okolini na način da sakuplja, prepravlja i popravlja nameštaj kako bi opet mogao biti prodan lokalnoj zajednici po pristupačnim cenama. Već u svom samom početku mali tim zaposlenih nizao je uspeh za uspehom te je vrlo brzo prerastao u jedinstveno i uspešno socijalno preduzetništvo koje funkcioniše na području grada Doncastera i njegove okoline. Danas su mnogi zaposleni pripadnici teško zapošljivih kategorija, poput osoba sa posebnim potrebama i invalida. Jedna od misija Refurnisha je obučavati ljude da unaprede svoje veštine i sposobnosti kroz pružanje stimulativne okoline za rad gde se veštine iskustvo i poverenje razvijaju i u osobama koje bi retko koje drugo preduzeće zaposlilo. Ovakvo okruženje za rad je prepoznala i privredna komora Doncastera te je tvrtku nagradila prestižnom nagradom „Poslodavca godine 2010 – za izvanredna dostignuća“

Refurnish pomaže očuvanje okoline kroz smanjenje količina otpada koji odlazi na deponije. Osim sakupljanja nameštaja i električnih aparata koje doniraju građani, Refurnish pruža i usluge odvoza glomaznog otpada u gradu i to kroz koncesiju dobijenu na javnom natečaju.

Poznato je kako čišćenje kuće može biti težak posao, a ponekad osetljiv za one koji moraju isprazniti domove svojih voljenih u slučaju smrti ili preseljenja. Pod uslugom čišćenja, smatra se potpuno

pražnjenje nekretnina od svih pokretnina poput nameštaja, uređaja i slično. Osoblje Refurnish-a ima godine iskustva u ovoj usluzi, i u mogućnosti je pružiti profesionalnu i diskretnu uslugu koja zadovoljava želje klijenata po pristupačnim cenama. Refurnish garantuje da će se o stvarima koje klijent ne želi zadržati, pobrinuti na prihvatljiv način po životnu sredinu. Važno je napomenuti da je ova tvrtka neprofitabilna te da sav eventualni profit ulaže u razvoj zajednice, u izgradnju parkova i igrališta za decu, uređenje prostorija u vrtićima i staračkim domovima i slično.

Sektor ponovne upotrebe u Velikoj Britaniji:

- Zapošljava više od 3 000 ljudi
- Obučava više od 8 000 ljudi
- Ima više od 10 000 volontera
- Direktno pomaže 750 000 domaćinstava slabije finansijske situacije
- Štedi ukupno 330 miliona funti godišnje
- Ponovno iskorišćava ukupno 90 000 proizvoda (nameštaja i električne opreme)
- Sprečava odlaganje ukupno 90 000 tona otpada godišnje
- Sprečava 100 000 tona emisije CO2

U kuhinji od kućnog otpada proizvode đubrivo

Valpovo, 08. decembar 2012.

Tehnologija nazvana Terra Condi bazira se na upotrebi mikroorganizama

O tome da se od otpada može napraviti unosan biznis svedoče primeri Švedske, Nemačke, Holandije, koje uvoze milione tona otpada te njegovom preradom i spaljivanjem ostvaruju visoke profite. Istovremeno, zemlje iz kojih uvoze ovu "sirovinu" bore se sa zbrinjavanjem brda otpada koji im zagađuje okolinu. I Hrvatska iz godine u godinu beleži porast količina komunalnog otpada, a na

Photo: Glas Slavonije

projektu kojim bi se on mogao pretvarati u korisnu sirovinu rade i stručnjaci valpovačke firme EM Tehnologija d.o.o. Realizacijom projekta iz kućnog otpada trebalo se proizvoditi - korisno đubrivo!

- Cela je Hrvatska 2010. godine proizvela čak 1,63 miliona tona komunalnog otpada, odnosno oko 367 kilograma po stanovniku godišnje. Iz toga proizlazi da je svaki stanovnik naše zemlje proizveo više od kilograma komunalnog otpada dnevno. Dve trećine toga otpada činio je biorazgradivi otpad i on je gotovo sav (96 posto) završio na našim odlagalištima, truleći tamo i stvarajući oblake neugodnih mirisa, zbog kojih su sve češća lokalna "događanja naroda" – setimo se Varaždina, Zagreba i Rijeke samo tokom ove godine. Celu situaciju koju trenutno imamo s otpadom dodatno komplikuju odredbe Evropske unije, prema kojima smo se obavezali smanjiti biorazgradivi otpad na deponijama do 2014. godine na jednu četvrtinu sadašnje količine. Sve to podstaklo nas je da potražimo neka nova, prihvatljivija rješenja - otkrila nam je članica Uprave EM Tehnologije, Ružica Tomaz,

Odluka o održavanju čistoće

Skupština grada Subotice, na sednici održanoj 27. decembra 2012 donela je novu Odluku o održavanju čistoće kojom su uređeni uslovi i način obavljanja komunalne delatnosti upravljanja komunalnim otpadom i održavanje čistoće na javnim površinama. Jedinica lokalne samouprave uređuje, obezbeđuje, organizuje i sprovodi upravljanje komunalnim, odnosno inertnim i neopasnim otpadom na svojoj teritoriji kao naplatu usluga u oblasti upravljanja otpadom.

Lokalni plan upravljanja otpadom za teritoriju grada Subotice do 2020. godine usvojen 14. aprila 2011. godine od strane Skupštine Grada Subotice, donet na osnovu Zakona o upravljanju otpadom («Službeni glasnik RS», br. 36/09 i 88/10), predvideo je preispitivanje postojeće Odluke o održavanju čistoće iz 2006 («Službeni list Opštine Subotica», br. 12/06), kako bi se ova Odluka uskladila sa novim Zakonom o otpadu.

Nažalost, do ovog usklađivanja u novoj Odluci nije došlo, to jest, propuštena je prilika da se uspostavi

jedan nov sistem upravljanja otpadom u Subotici koji bi bio zasnovan na primarnoj selekciji otpada na izvoru (uz naplatu po količini proizvedenog otpada (vreće ili kante) a ne po površini stambene jedinice), zabrani besplatnog odlaganja na deponiju nerazvrstanog otpada i što skorijem otvaranju centra za razvrstavanje opasnog otpada iz domaćinstava.

Iako je jedinica lokalne samouprave u obavezi da primeni Uredbu o odlaganju otpada na deponije («Službeni glasnik RS», br. 92/10) koja kaže da je u periodu od 2012. do 2016. godine potrebno smanjiti količinu biorazgradivog komunalnog otpada koji završava na postojećoj deponiji za najmanje 25% od ukupne količine (po težini) biorazgradivog komunalnog otpada, kao i Uredbu o utvrđivanju plana smanjenja ambalažnog otpada za period 2010-2014. godine kako bi se doprinelo povećanju sakupljenih korisnih komponenata ambalažnog otpada prema datoj dinamici, nije jasno na koji način i kada će Grad Subotica da preduzme konkretne poteze za ispunjenje ovih ciljeva.

razloge zbog kojih je ta relativno mala privatna firma krenula u projekat zbrinjavanja otpada jedinstven u Hrvatskoj, ali i Evropi.

- Premda zbrinjavanje kućnog otpada u zadanim rokovima gotovo izgleda kao nemoguća misija, kombinacija inovativnosti i novih tehnologija može nam pomoći da relativno brzo rešimo taj problem. A rešenja postoje i nude se komunalnim preduzećima i Ministarstvu zaštite okoliša praktično na tanjiru. Naime, naša EM Tehnologija d.o.o. osmislila je projekat zbrinjavanja i prerade kuhinjskog otpada (koji inače čini trećinu biorazgradivog otpada) pomoću tehnologije efektivnih mikroorganizama u visokovredno đubrivo, koje možemo koristiti za poboljšavanje plodnosti tla i ishranu biljaka pri uzgoju u vrtovima i na poljima. Reč je o inovativnoj, a relativno jeftinoj tehnologiji pod nazivom Terra Condi - baziranoj na upotrebi efektivnih mikroorganizama, koji fermentiraju usitnjeni kuhinjski otpad bez neugodnih mirisa i truljenja, i to u posebnim plastičnim spremnicima prilagođenim za držanje u svakom domaćinstvu, odnosno kuhinji. Rukovanje i pražnjenje tih spremnika nije ništa teže od klasičnih kanti za smeće, pa je odvoz fermentirane mase moguće rešiti čak i u visoko urbanim sredinama preko kontejnera i organiziranog odvoza na preradu - pojašnjavaju inovatori u EM Tehnologiji.

Ključna je prednost ovog načina da se masa ovako prerađenog otpada, koji inače izaziva najviše problema pri uobičajenom načinu odlaganja zbog brzog truljenja i razvijanja vrlo neugodnih mirisa, može direktno koristiti u vrtu ili kompostirati, odnosno prerađivati jednostavnim tehnološkim postupkom meljave, peletiranja i sušenja u visokovredno biljno đubrivo, lako topivo u vodi. Tako se ovim novim postupkom uklanja značajan deo problematičnog otpada, štiti okolina i ujedno proizvodi korisno sredstvo za oplemenjivanje naših sve siromašnijih zemljišta, dok se istovremeno građani edukuju u odvajanju i zbrinjavanju otpada novim tehnologijama.

Izvor: <http://www.glas-slavonije.hr/183876/4/U-kuhinji-od-kucanskog-otpada--proizvode-gnojivo>

Ova publikacija je izrađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Zelene akcije, Zelenog Osijeka i CEKOR-a i ne predstavlja nužno stavove Evropske unije.

Projekat "ka Zajednicama koje recikliraju u Osječko baranjskoj županiji i Severno bačkom okrugu" sprovode:

Zelena akcija

Frankopanska 1, 10000 Zagreb, Croatia
Tel / fax: +385 (0)1 4813 096,
za@zelena-akcija.hr

CEKOR

Korzo 15/13, 24000 Subotica, Serbia
Tel +381 (0)24527019
Fax +381 (0)24523191,
djnatasa@yahoo.com
www.cekor.org

Zeleni osijek

Opatijska 26f, 31000 Osijek, Croatia
Tel:+385 31 565 180,
Fax: +385 31 565 182,
zeleniosijek@zeleni-osijek.hr

Delegation of The European Union in Croatia

Trg žrtava fašizma 6,
10000 Zagreb, Croatia
Tel: 00 385 (0) 1 4896 500
Fax: 00 385 (0) 1 4896 555

Delegation of The European Union in Serbia

Avenija 19a, Vladimira Popovića 40/V,
Novi Beograd, R. Srbija
Tel: +381.11.3083200
Fax: +381.11.3083201

Evropska Unija sastoji se od 27 zemalja članica koje su odlučile da se postepeno povezuju i da povezuju sopstvena praktična znanja, resurse i sudbine. Zajedno, tokom perioda proširenja od 50 godina, one su stvorile zonu stabilnosti, demokratije i održivog razvoja, održavajući različitost kultura, toleranciju i lične slobode. Evropska Unija je posvećena širenju svojih dostignuća i svojih vrednosti sa zemljama i ljudima izvan svojih granica.

NEWSLETTER